

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Luis Izagirre Belategi

*Elorrio, Bizkaia
(1924)*

Aurkibidea

Biografia

Elorrioko Gazeta auzoko Gerbilla baserrian jaio zen 1924an. Aita Gerbillakoa bertakoa zen eta ama Aramaioko Arragazpikoa. Zortzi anai-arreba ziren. Zortzi urterekin hasi zen eskolan, Elorrioko "Escuelas Vascas"-en. Eskola guztiak euskaraz jasotzen zituen. Gerrarekin bukatu zitzaizkion eskolak Luisi. 14 urterekin morroi joan zen Gazeta auzoko Matzurriaga baserrira. Morrontza-lanak bukatu eta Kerejeta sarrailla-fabrikan egin zuen lan bi urtez. SIBA-n egin zuen lan gero, eta Elgetara ezkondu zenean Zabala Hermanos lantegian jardun zuen eskopetagintzan, erretiroa hartu arte. Elgetako Txulokoa baserrira ezkondu zen bertako Felisa Aranzabalekin. Bederatzi urtez Txulokoan bizi eta gero, kalera etorri ziren. Zazpi seme-alaba izan dituzte.

Zintak

ELO-004

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Elortza, Kepa
- **Data:** 2009-07-06
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Elxpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. 1924ko maiatzean Gazeta auzoan jaioa

- **Erref:** ELO-004/001
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

1924ko maiatzaren 30an jaio zen, Elorrioko Gazeta auzoko Gerbilla baserrian.

2. Elorrioko "Escuelas vascas"

- **Erref:** ELO-004/002
- **Iraupena:** 0:03:47. **Hasi:** 00:00:53. **Bukatu:** 00:04:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Eskolara zortzi urterekin hasi zen Elorrioko "Escuelas Vascas" delakoetan; dena euskaraz ikasten zuten. Baserrian lan asko zegoenean ez ziren joaten. 10 urterekin egin zuen lehenengo jaunartzea, prestatzen hasita. "Escuelas Vascas"eko maistra Antoni deitzen zen eta maisua Federiko. Behin bazkaldu barik zigortu zituen maisuak barrabaskeria batengatik; orduan gertatutakoa kontatzen du. 1936an frontea Elorriora etorri arte ibili zen eskolan.

3. Milizianoak etxean

- **Erref:** ELO-004/004
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:05:00. **Bukatu:** 00:06:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

Frontea etorri zenean eskolak zarratu egin ziren. Baserrian ondo zeudela dio Luisek. Milizianoak baserrira joaten ziren hamabostetik behin-edo, jan bila. Haietariko bat Hondarribiko Sabino zen. Bere amak artoa, ogia... ematen zien tabako truke, bere aitak tabakoa erretzen baitzuen.

4. Gazetatik gerra denboran ikusitakoak

- **Erref:** ELO-004/006
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:07:28. **Bukatu:** 00:09:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Elorriora Besaidetik sartu ziren, beraiek etxetik ikusten zituzten. Bere bi anaia Elgetan egon ziren. Intxorta ostean ere egon ziren. Gazetatik ikusten zuten guztia kontatzen du zehaztasunez.

5. Moroak auzora sartu zirenekoa

- **Erref:** ELO-004/007
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:09:03. **Bukatu:** 00:10:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Etxean ez zuten tiroketarik-eta izan. Auzora moroak sartu ziren, baina haien ofiziala, kapitaina, espainiarra zen. Gazetan ardiak harrapatu zituzten, eta ardi mordoa Elgetara eraman. Izugarriak egin zituztela dio.

6. Behiak, idi-parea eta ardiak baserrian

- **Erref:** ELO-004/008
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:10:20. **Bukatu:** 00:12:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Bost behi eta idi-parea izaten zituzten baserrian. Anaia karreterotzan ibiltzen zen, egurra basotik ateratzen. Ikatzik-eta ez zuten egiten. 110 bat ardi inguru izaten zuten. Urtero 20 bat saltzen zituzten. Bildotsak irendu egiten zituzten, aharittoak, hurrengo neguan jateko. Haragia gozoagoa geratzen ei da. Soldadu joan zenean saldu zuten artaldea.

7. Baserrian edozenbat lan

- **Erref:** ELO-004/009
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:12:07. **Bukatu:** 00:13:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

<p>Lehen lan asko zen baserria: garia, artoa, belar-ondoa, udazkenean iratara basora... Lur sail handiak lantzen ziren. Zortzi anai-arreba ziren. Aita etxekoa zuen, Gerbillakoa, eta ama Aramaiokoa, Arragabehekoa.</p>

8. 14 urterekin morroi

- **Erref:** ELO-004/011
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:13:17. **Bukatu:** 00:14:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserria

Laburpena:

14 urterekin kriaue (morroi) joan zen. Ordura arte ez zekien baserriko lanez gauza handirik, ardiekin ibiltzen zelako beti. Baina morroi egon zen etxean laster ikasi zuen, berari tokatzen baitzitzaion lanik gehien. Han ikasi zuen behiak batzen, segan eta abar.

9. Hiru anaia gudarietan

- **Erref:** ELO-004/012
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:14:32. **Bukatu:** 00:15:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Hiru anaia gudarietan izan zituen. Horietako bat hortik zehar zazpi urte egin eta gero itzuli zen. Burgosen egon ei zen soldadu.

10. Soldadutzako "nobatada"

- **Erref:** ELO-004/013
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:15:33. **Bukatu:** 00:17:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

45ean joan zen soldadutzara. Zazpi urte eta gehiago zeramaten soldaduak ba ei ziren kuartelean. Ofizialek ere beldurra omen zieten haiei. Soldadutzara heldu eta bigarren egunean egin zieten "nobatada" kontatzen du.

11. Gerran galdutako koinatua ezustean agertu

- **Erref:** ELO-004/014
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:17:46. **Bukatu:** 00:19:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Koinataren etxera joan zen morroi 14 urterekin, Gazetako Matsorriaga baserrira. Hango seme bat gerran galdu zen, inork ez zuen haren berririk. Eta hara non, Luis idiekin Elorrion jaitsi zen batean, mutil hori agertzen den. Inori ezer ez esateko eskatu zion eta sekretua gorde behar izan zuen.

12. Arto ereiten auzolanean

- **Erref:** ELO-004/015
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:19:23. **Bukatu:** 00:20:45

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Sasoi hartan baserritarrek asko laguntzen zioten elkarri. Hamaika hilabete egin zituen morroi, eta birritan tokatu zitzaion artoa sartzea. Lehenengo urtean euria eta euria egiten ei zuen eta San Antonio eguna heldu eta artean sartzeke. Egun batez, auzoko sei idi-pare etorri eta berehala sartu zuten. Hango nagusiak esaten ei zuen sekula ez zuela halako artorik hartu.

13. Soldadutzan zegoen bitartean aita eta ama hil

- **Erref:** ELO-004/016
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 00:20:45. **Bukatu:** 00:23:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

<p>Kerejeta lantegian 15 urterekin hasi. Bi urte egin zituen. Handik Siba-ra pasatu zen. Soldadutzaren ondoren ere Sibara itzuli zen. 29 hilabete eta lau egun soldadu. Bitartean aita eta ama hil. Aitak zeharo galdu zuen burua azkenerako. Ama, hotzak harrapatuta gaizkitu eta hil ei zen.</p>

14. Txulokua eta Gerbilla baserriak

- **Erref:** ELO-004/017
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:23:40. **Bukatu:** 00:25:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Gaitzizenak

Laburpena:

<p>Elgetako Txulokua baserrira ezkondu zen soldadutza ostean. Kortasakon da berez baserriaren izena. Txulo esaten diete baserri horretakoei. Bera ere 'Gerbilla' (jaiotetxearen izena) ezizenez ezagutzen du mundu guztiak.</p>

15. Elorrioko Siba lantegitik Elgetako Zabalanera

- **Erref:** ELO-004/018
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 00:25:02. **Bukatu:** 00:27:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Hamar urte bizi izan zen Txulokoa baserrian. Baina herritik urrun dago, eta Elorriora lanera joateko deseroso. Gainera, koinata hil zitzaion, susto baten ondorioz, dirudienez. Andrearen ama ere ez zen ezertarako gauza. Horregatik, Elgetan Zabala Anaia lantegian eskatu zuen lana.

16. Elgetako Zabala lantegian jubilatutako arte

- **Erref:** ELO-004/020
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:29:00. **Bukatu:** 00:29:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Jubilatu arte Zavala Hermanos fabrika ibili zen. Eskopetagintzan, makinetan. Sekula ez zuten huelgarik egin.

17. Balak euren ingurura 1936ko urriaren 4an

- **Erref:** ELO-004/022
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:33:42. **Bukatu:** 00:36:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gogoan du 1936ko urriaren 4an tirotea izan zela Intxorta aldean, eta balak sartzen zirela eurak (mutikoak) Gazetan jolasean zebiltzan inguruan. "Nazionalak" ia Intxortaraino heldu ziren, nonbait, baina gero atzera egin behar izan zuten. Soldadu-talde bat igaro zen beren aurretik, tartean emakume bat.

18. Gazetako bi errota prezintatuta

- **Erref:** ELO-004/023
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:36:00. **Bukatu:** 00:37:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

<p>Gazetan bi errota zeuden, baina biak prezintatuta egon ziren gerra denboran. Durangora eraman behar izaten zuten garia ehotzera; "moturia" kobratzen zieten, laka, hainbeste kiloko hainbeste gari, ehotzeagatik.</p>

19. Uberara gauez errotara

- **Erref:** ELO-004/025
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:37:40. **Bukatu:** 00:39:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

<p>Uberara joaten ziren gauez hiru mutiko beren astoeekin errotara. Eurek ez zuten udaletxean garia entregatu beharrik izan. Txerria hiltzea ere debekatuta egon zen sasoi baten, baina hiltzen zuten.</p>

20. Baba (indaba), eguneroko bazkaria

- **Erref:** ELO-004/027
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:40:05. **Bukatu:** 00:41:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Eguerdian baba jaten zen ia egunero, urdai zati batekin edo. Eta afaltzeko porru-patakak. Gazura beroa zopekin ere gozoa izaten ei zen.

21. Hiru anai Elgetan morroi

- **Erref:** ELO-004/028
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:41:25. **Bukatu:** 00:43:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Sasoi hartan lan asko izaten zen baserrian, baina nork egina ere egoten zen. Hiru anai morroi egon ziren Elgetako baserri ezberdinetan, nahiz eta ez batera. Zein lekutan azaltzen du. Anai batek, urtebete egin ondoren, planto egin zuen.

22. Argindarra umetatik ezagutu du

- **Erref:** ELO-004/029
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:43:34. **Bukatu:** 00:45:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Auzoan (Gazetan) bazen zentrala, eta umetatik ezagutu du argia. Orduan ez zegoen etxetan aparatu elektrikorik, eta argia ondo heltzen zen. Ura ere bazuten. Goialdean ur-saltoa eta makinetea zeuden, beherago errota bat, eta beherago beste bat. Gero Elorriok hartu zituen urak eta Iberduero argindarra ipini zen etxeetan.

23. 1941-42 inguruan sartu zuten etxean ura

- **Erref:** ELO-004/030
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:45:05. **Bukatu:** 00:46:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

1941-42 inguruan sartu zuten etxean ura. Haize handiak eta uholdeak gertatu ziren urte haietan Elorrio aldean. Gogoan du ia haizeak eraman zuela behin asto eta guzti. Gerbillan (bere baserria) haizeak haitz luzeak ipurditik atera zituen.

24. Baserri askotako ukuiluak etxebizitza bihurtu dira

- **Erref:** ELO-004/032
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:47:08. **Bukatu:** 00:49:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Gazetan 24 etxebizitza zeuden. Aspaldian txalet modukoak dezente egin dira eta familia gehiago izango da orain. Baserritik inor gutxi bizi da. Baserri askotako ukuiluetan etxebizitzak egin dira eta semea edo alaba bizi da. Bera morroi egondako baserria oso eskasa zen orduan baina obrak egin zituzten eta orain dotore dago. Ogia egitera dedikatzen dira.

25. Elgetak aldaketa handia azken 50 urtean

- **Erref:** ELO-004/034
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:49:55. **Bukatu:** 00:51:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

Asko aldatu da Elgeta bera etorri zenetik. Kalez lautik bat ere ez zen orduan. Baina baserriak jendez eta aberez beteta zeuden. Orain ez dago ia abererik baserrietan, ardi banaka batzuk izan ezik. Gazteak ondo bizi ei dira orain.

26. Baserritik kalera bizitzera

- **Erref:** ELO-004/035
- **Iraupena:** 0:02:44. **Hasi:** 00:51:18. **Bukatu:** 00:54:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea

Laburpena:

Hamar urte Txulokoa baserrian egin ondoren jaitsi ziren Elgetako kalera bizitzera. Elorrion saiatu zen lehendabizi etxea bilatzen, baina ezin. Azkenean Elgetan eskuratu zuen pisua, eta pozik.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-15

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com